

YÜKSEKÖĞRETİM KURUMLARI FİKRİ MÜLKİYET HAKLAR YÖNETMELİĞİ

(Taslak)

Madde 1- Kapsam

Üniversiteler ile bunlara bağlı birimlerde, araştırmacıların bilimsel çalışmalarından doğacak ve toplumsal katma değer yaratabilecek, ticarileştirmeye konu olabilecek ve Üniversite'ye ait her türlü bilgi, know-how, girişim fikri, yazılım dahil her türlü eser, tasarım, marka, proje ile faydalı model ve patent gibi her türlü fikri ve sınai mülkiyet hakkı, bunların ticarileştirilmesi ve üçüncü taraflara aktarılması süreçleri 2547 sayılı Yükseköğretim Kanunu'nun ilgili hükümleri uyarınca hazırlanan bu yönetmeliğe tabidir.

Madde 2- Tanımlar

- a) **Buluş:** Daha önce yazılı veya sözlü olarak ya da uygulanarak kamuoyu'na açıklanmamış olan, bir soruna teknik çözüm getirerek tekniğin bilinen durumunu aşan veya katkıda bulunan dünyada yeni ve sanayi'ye uygulanabilir herhangi bir özgün fikir ve / veya bilimsel araştırma sonucudur.
- b) **Araştırma:** Doğrudan ya da anında ticari kâr sağlamayan sonuçlara götüren temel ilkelerin kavranmasını artırmak için yürütülen temel araştırmalar ile ürünün, hizmetin, sürecin ya da ekonomik değer içeren bir fikrin geliştirilmesini mümkün kılacak ya da ilerletecek bilginin üretilmesi için tasarlanan deneysel ve uygulamalı çalışmaların tamamını kapsayan faaliyetlerdir.
- c) **Araştırmacı:** Üniversite kaynaklarını kullanan ve Üniversite'de araştırma görevi icra eden ya da harici destekleyici ve başışçılar tarafından finanse edilenler de dâhil olmak üzere başka bir şekilde Üniversite tarafından yürütülen araştırma projelerine katılan,
 - 1) Yükseköğretim Kanunu hükümleri ile tanımlanan Üniversitenin Öğretim Elemanları,
 - 2) Lisans, lisansüstü öğrencileri ve değişim programları öğrencileri ve stajyerler de dâhil tüm üniversite öğrencileri,
 - 3) Sözleşmeli ve daimi kadrolu çalışanlar ve uzman personel dâhil üniversite tarafından istihdam edilen kişiler,
 - 4) Geçici görevli, onursal görevliler, emekli personel de dahil her türlü konuk öğretim elemanlarıdır.
- d) **Buluşçu ve/veya Eser Sahibi:** Fikri mülkiyet hakkın oluşturulmasına katkıda bulunan, Üniversite tarafından işe alınmış ve/veya Üniversite kaynaklarını kullanan çalışanlar, araştırmaya katılan ve/veya araştırma yapan Araştırmacı kişilerdir.
- e) **Fikri Ürün:** 5846 sayılı Fikri ve Sanat Eserleri Kanunu, 551, 554, 555 ve 556 sayılı KHKlar, 5147 sayılı Entegre Devre Topografyalarının Korunması Hakkında Kanun ve 5042 sayılı Yeni Bitki Çeşitlerine Ait İslahçı Haklarının Korunmasına İlişkin Kanun ile korunan her nevi üründür.
- f) **Fikri Mülkiyet Hakları:** Fikri ürünler üzerinde bunlar için yapılan başvurular ya da başvuru yapma hakları dâhil olmak üzere, mevzuattan doğan (i) her türlü Fikri mülkiyet hakları (işleme, çoğaltma, yayma, temsil, her türlü vasıta ile umuma iletim, değişiklik yapma, isim belirtme, umuma arz dahil), (ii) Fikri ürünlerin üretimi, kullanımı, satışı, pazarlanması, geliştirilmesi dahil her türlü sınai mülkiyet hakları, (iii) Fikri ürünler üzerinde üçüncü şahıslara lisans verilmesi ve/veya hakların devri dahil her türlü ticarileştirme faaliyetleri, (iv) Fikri mülkiyet hakların her türlü uzatma ve yenileme hakları, her durum ve halde dünyanın her yerinde dengi ya da benzeri etkiye sahip her türlü hak veya korumaya uygun formlarıdır.

- g) **Üçüncü Taraflar:** Üniversite'nin veya Araştırmacıların, araştırmalarının yürütülmesi, desteklenmesi, finanse edilmesi, fikrî ürünlerin ticarileştirilmesi, lisanslanması gibi tüm süreçlerde temas halinde oldukları kişi, kurum ve kuruluşlardır.
- h) **Üniversite Kaynakları:** Doğrudan veya dolaylı bir yolla Üniversite tarafından sağlanan, nakdi destek, ekipman, sarf malzemeleri, laboratuvar, işlik ve insan kaynakları dâhil olmak üzere her türlü fon, tesis veya kaynaklardır.
- i) **Teknoloji Transfer Ofisi:** "Fikrî Mülkiyet Haklar Usul ve Esasları"nın uygulanması amacıyla Üniversite tarafından görevlendirilen (i) Rektörlüğe bağlı olarak oluşturulan birim veya (ii) üniversitenin ortağı olduğu Teknoloji Geliştirme Bölgesi Yönetici Şirketi veya (iii) Üniversite ve/veya Teknoloji Geliştirme Bölgesi Yönetici Şirketi tarafından kurulan TTO şirkettir.
- j) **Ticarileştirme:** Üniversite'nin Teknoloji Transfer Ofisi veya ilgili birimi tarafından, Fikrî Ürünlerin Üçüncü Taraf'lara kısmen veya tamamen devri, basit veya tam ruhsat olmak üzere lisanslanması veya şirket kurularak Fikrî Ürünlerin üretimi, satışı, pazarlanması vb. amaçlarla Üçüncü Taraflarla yapılacak her türlü ortaklık ve/veya işbirliği ve/veya yatırım anlaşmaları veya iç kullanım yoluyla veya şirketleşme veya kurulu şirkete yatırım alma aracılığıyla, Fikrî Ürünler üzerinden gelir, lisans bedeli, kâr ve/veya fayda elde etmek amacıyla her türlü kullanımıdır.

Madde 3- Fikrî Mülkiyet Haklar Komisyonu,

Her yükseköğretim kurumunda Rektör veya Rektör Yardımcısının başkanlığında, varsa Teknoloji Transfer Ofisi sorumlusu ile birlikte, uzmanlıkları ve deneyimleri açısından belirlenmiş üç öğretim üyesi olmak üzere en az beş kişiden oluşan Fikrî Mülkiyet Haklar Komisyonu, Üniversite Yönetim Kurulu tarafınca oluşturulur.

Fikrî Mülkiyet Haklar Komisyonu ilgili üniversitenin senatosunca kabul edilmiş ve öğretim elemanlarına duyurulmuş, "Fikrî Mülkiyet Haklar Usul ve Esasları" doğrultusunda, Üniversiteye ait olan veya olabilecek fikrî ürünlere ilişkin her türlü süreçlerini değerlendirir, Fikrî haklar açısından buluşçu ve/veya eser sahiplerine ödenecek lisans bedelleri ve varsa üniversitenin payı konusunda her türlü kararı yürürlükteki mevzuata uygun olarak alır ve uygulamaları izler.

Fikrî Mülkiyet Haklar Komisyonu gerektiğinde idari personelin ve varsa Teknoloji Transfer Ofisi personelinin hizmetlerinden yararlanır ve Komisyonun sekreteryasını, varsa üniversitenin Teknoloji Transfer Ofisi yürütür. Teknoloji Transfer Ofisi, Ticarileştirilen her bir Fikrî Ürün için muhasebe kayıtlarını tutar ve kullanımdan gelen gelirlerin Buluşçu ve/veya Eser Sahibi arasında yapılan anlaşmalar çerçevesinde dağıtılmasını sağlar.

Madde 4- Üçüncü Taraflar

Üniversite'nin bir Araştırmacısının başka bir kurumdaki misafir araştırmacılığı, proje ortaklığı veya başka bir üniversitede yürütülen projede yardımcı araştırmacılığı gibi görevleri sırasında ortaya çıkan veya üçüncü taraflarca desteklenen çalışmalar sonucu üretilen fikrî ürünlere ilişkin haklar Üniversite ile diğer kurum arasında yapılacak anlaşmaya tabidir. Bu gibi durumlarda Araştırmacı, Üçüncü Taraflar ile imzalanan anlaşmaların bir nüshasını Fikrî Mülkiyet Haklar Komisyonu'na vermekle yükümlüdür.

Madde 5- Mutabakat Sözleşmesi

Fikrî ürün birden çok Araştırmacı tarafından gerçekleştirilmiş ise, dahil olan tüm taraflar arasında bir mutabakat sözleşmesi imzalanır ve Buluşçu ve/veya Eser Sahiplerinin adları, katkı payları ve aralarındaki hak paylaşımları belirtilir.

Madde 6- Ödemeler

Fikrî Ürünlerin Ticarileştirilmesinden elde edilen gelirler ilgili üniversitenin senatosunca kabul edilmiş “Fikrî Mülkiyet Haklar Usul ve Esasları” kapsamında ilgili mevzuat göz önüne alınarak, Buluşçu ve/veya Eser Sahibi, Üniversite ve Teknoloji Transfer Ofisi arasında her üniversitenin kendi Fikrî Mülkiyet Haklar Usul ve Esasları”nda belirttiği biçimde paylaşılır ve telif ücreti şeklinde ödenir.

Fikrî Ürünlerinin Ticarileştirilmesinden doğan gelirlerin Araştırmacılara ödenmesinde, Fikrî Hakların korunması ve Fikrî Ürünlerin Ticarileştirilmesi ile ilgili olarak Üniversite ve/veya Teknoloji Transfer Ofisi tarafından yapılan tüm masraflar ve TTO payı çıkartılarak hesaplanan “Net Gelir” göz önüne alınır.

Madde 7- Üniversitenin Hakkı

Üniversite’nin Fikrî Ürünün Ticarileştirilmesinden elde ettiği tüm gelirler; Üniversite’de, mevcut ve gelecekteki araştırma geliştirme faaliyetlerini teşvik etmek ve desteklemek için ayrılmış özel bir hesapta toplanır ve Üniversitenin öncelikle teknoloji transferi süreçleri odaklı faaliyetlerde kullanılmak üzere araştırma projeleri, araştırma alt yapısı ve ekipmanı, ayrıca Üniversite Rektörlüğü’nün kararına bağlı olarak gelecekteki geri kazanılabilir nitelikteki anlaşmaları finanse edebilmek için kullanılabilir.

Madde 8- Üniversite Kaynakları

Fikrî hakların Üniversiteye ait olmaması durumunda, Araştırmacılar, Fikrî Hakkın geliştirilmesinde üniversite kaynaklarının kullanılıp kullanılmadığı, kullanıldı ise hangi kaynakların ne şekilde kullanıldığı, Fikrî Hakkın ne şekilde Ticarileştirildiği ve elde edilen kazanç miktarı hakkında varsa Üniversitenin TTO’suna, yoksa Rektörlüğe yazılı bilgi vermekle yükümlüdürler. Üniversite, kendisine yapılan yazılı bildirim tarihinden itibaren üç ay içinde elde edilen kazançtan Üniversite Kaynakları ile yapılan harcamaları aşmayacak bir miktarı Araştırmacıdan talep edebilir.

Madde 9- Yürürlük

Maliye Bakanlığı ile Sayıştay görüşleri alınan bu Yönetmelik, yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Madde 10- Yürütme

Bu Yönetmelik hükümlerini, Yükseköğretim Kurulu Başkanı ve Üniversite Rektörleri yürütür.